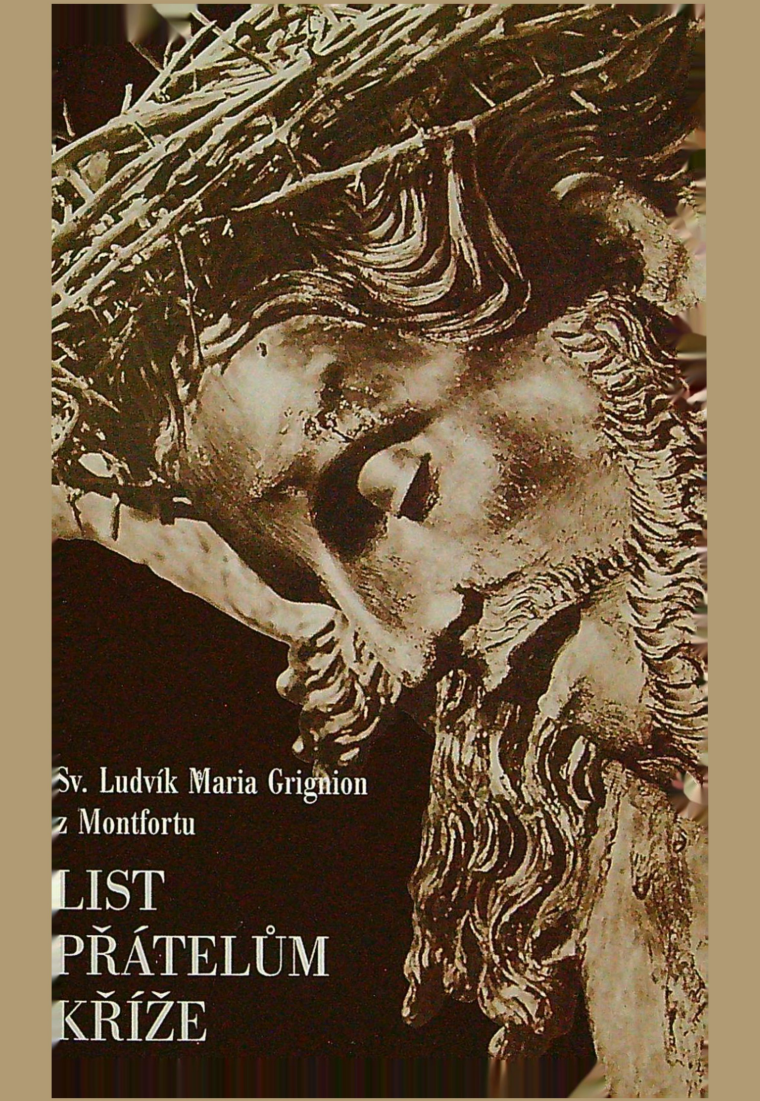

Sv. Ludvík Maria Grignion
z Montfortu

LIST
PŘÁTELŮM
KŘÍŽE

LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

SV. LUDVÍK MARIA GRIGNION
Z MONTFORTU

LIST
PŘÁTELŮM KŘÍŽE

Matice cyrilometodějská s.r.o.
Olomouc 2000

© Matice cyrilometodějská s. r. o., 2000

ISBN 80-7266-062-4

ÚVOD

Sv. Ludvík M. Grignion z Montfortu přišel v druhé polovině července roku 1714 do Rennes, hlavního města Bretaně, aby tam konal lidové misie. Ale tamní faráři, nasáklí jansenismem, před ním zavřeli všechny kostely. Svatý misionář kvůli tomu neklesal na mysli. Na všech svých cestách byl zvyklý potkávat kříže, a tak uvítal i tento kříž s klidem a radostí. I když byl odsouzen k mlčení, misie stejně konal – pro sebe. Odebral se do samoty a konal sám pro sebe desetidenní duchovní cvičení, při nichž hlavním předmětem rozjímání mu bylo tajemství Kříže. Aby pak přece uspokojil ty, kteří se toužili občerstvit a posílit slovem spásy, kterého se jim mělo dostat při svatých misiích, napsal sv. Ludvík M. Grignion v poslední den svých exercicií tento plamenný, duchaplný oběžník a dal jej potom vytisknout.

Svatý Pavel mluví o *nepřátelích Kristova Kříže*, jejichž koncem je záhuba.

Máme na vybranou: buď být *přáteli Kříže*, nebo *nepřáteli Kříže*.

Při svatém biřmování přijal každý křesťan nezrušitelné znamení bojovníka Kristova, tedy přítele Kříže.

Jen v tomto znamení je vítězství.

Vroucí a dojemný „oběžník“ apoštola Kříže a mariánské úcty bude výbornou příručkou pro každého, kdo chce být věrný Ježíši Kristu a bojovat za rozšíření Jeho Království.

„List přátelům Kříže“ sloužil také jako učebnice Terezii Neumannové z Konnersreuthu.

OKRUŽNÍ LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

1¹ Dnes, v poslední den svých duchovních cvičení, setřásám ze sebe kouzlo vnitřní samoty, abych vrhl několik lehkých šípů v podobě Kříže na tento papír a proklál jimi vaše dobré srdce. Kéž by mi Bůh dopřál, abych k jejich zostření mohl použít krve svých žil místo inkoustu svých per! Ale běda! I kdyby to přece bylo nutné, má krev je k tomu příliš hříšná. Kéž tedy Duch živého Boha je jakoby životem, silou a obsahem tohoto listu; kéž Jeho milost je inkoustem mého písma, božský Kříž mým perem a vaše srdce mým papírem.

I.

ÚKOL PŘÁTEL KŘÍŽE

2 Přátelé Kříže, jste shromážděni jako stateční vojáci Ukřižovaného, abyste bojovali proti světu nikoli tak, že byste z něho ustupovali jako řeholníci, aby jím nebyli přemoženi, nýbrž jako silní a udatní bojovníci na bojišti, kteří neustupují ani o píď a neprchají. Zmužilost! Bojujte udatně. Spojte se v těsné jednotě duše a srdce, která je pro svět a peklo nekonečně silnější a strašnější, než

jsou pevně sjednocené vojenské sbory velké říše vůči vnějším nepřátelům. Dáblové se spojují, aby vás zahubili: Spojte se i vy, abyste je rozdrtili. Lakomci se seskupují, aby se domohli zlata a stříbra: Znásobte i vy svou práci, abyste získali poklady věčnosti, které jsou ukryty v Kříži. Prostopášníci světa se scházejí, aby se pobavili: Vy se spojte, abyste trpěli.

3 Nazýváte se přáteli Kříže. Jak vznešené je toto jméno! Přiznávám, že jsem jím unešen a oslaven. Toto jméno je jasnější než slunce, vznešenější než nebesa, slavnější a velkolepější než nejnádhernější tituly císařů a králů: Je to veliké jméno Ježíše Krista, pravého Boha a zároveň pravého člověka; jen to je správné a jednoznačné jméno křesťana.²

4 Jsem-li však unešen jeho leskem, přesto se děším jeho obsahu. Jak neodbytné a těžké povinnosti jsou obsaženy v tomto jménu a vyjádřeny ve slovech Ducha Svatého: „Rod vyvolený, královské kněžstvo, národ svatý, lid získaný za vlastnictví.“³

Ano, přítel Kříže je člověk omilostněný, vyvolený z desetitisíců těch, kteří se nechávají vést svými smysly a pouhým rozumem, neboť je povznesen nad pouhý rozum a je obrněný proti smyslům, protože žije ve světle čisté víry a vroucí lásky ke Kříži.

Přítel Kříže je všemohoucí král a hrdina, který vítězí nad satanem, světem a tělem v jejich třech žádostivostech: Svou láskou k potupám sráží k zemi pýchu satanovu, svou láskou k chudobě přemáhá lakotu světa a svou láskou k utrpení umrtvuje smyslnost těla.

Přítel Kříže je člověk svatý, oproštěný ode všeho viditelného, jehož srdce je povzneseno nade všechno pomíjející a vrtkavé a jehož vlast je v nebi.⁴ [Je to člověk], který se zde na světě chová jako cizinec a poutník,⁵ a na zemi, které nevěnuje své srdce, pohlíží lhostejně jen levým okem a šlape po ní s opovržením. Přítel Kříže je vzácnou kořistí Vykupitele, který byl ukřižován na hoře Kalvárii spolu se svou Matkou: Je to Benjamín, syn bolesti a pravice,⁶ zrozený v jeho bolestiplném srdci, který vyšel z Jeho probodeného boku a byl ponořen v Jeho Krvi.⁷ Věrný svému krvavému původu vydechuje jenom kříž, jenom krev, jenom smrt pro svět, tělo a hřích,⁸ aby byl zde na zemi zcela skryt v Bohu s Ježíšem Kristem.⁹

Dokonalý přítel Kříže je nakonec opravdovým „Kristonošem“ a „druhým Kristem“, takže popravdě může říci s apoštolem: „Nežiji už já, ale žije ve mně Kristus.“¹⁰

II.

JSTE OPRAVDU PŘÁTELI KŘÍŽE?

5 Drazí přátelé Kříže, jednáte již podle toho, co toto velké jméno vypovídá, nebo máte aspoň pravou touhu a upřímnou vůli takovými se stát s pomocí Boží milosti ve stínu Kříže na Kalvárii a ve spojení s bolestnou Matkou? Užíváte také prostředky, které jsou k tomu potřebné? Vstoupili jste na pravou cestu života,¹¹ totiž na úzkou a trnitou cestu na Kalvárii? Nebo jste snad na široké cestě světa, která vede k záhubě,¹² aniž byste to pozorovali? Víte také, že existují cesty, které se člověku zdají přímé a jisté, ale přece vedou k smrti?

6 Rozeznáváte také hlas Boží a hlas božské milosti od lákání světa a přirozenosti? Slyšíte hlas Boha, našeho dobrého Otce, který po svém trojím „Běda!“ nade všemi, kteří slouží žádostivosti světa – „Běda, běda obyvatelům země“¹³ – k vám volá láskyplně a s otevřenou náručí: „Odděl se od nich, můj vyvolený lide.“¹⁴ Drazí přátelé Kříže Mého Syna, oddělte se od synů světa, které jsem Já, Nejvyšší, proklel, které Můj Syn odmítl¹⁵ a které Duch Svatý odsoudil!¹⁶ Varujte se vstoupit do jejich nakažené školy; nežijte podle jejich rady, ba ani neprodlévejte na jejich cestách.¹⁷ Prchně-

te z velikého hanebného Babylóna,¹³ poslouchajte jen hlas Mého milovaného Syna a chodte jen v Jeho šlépějích, neboť Jeho jsem vám dal, aby byl vaší Cestou, vaší Pravdou a vaším Životem¹⁹ a Vzorem: „Toho poslouchajte!“²⁰

Posloucháte Ho, tohoto lásky nejhodnějšího Ježíše, který na vás volá, obtěžkán Křížem: „Pojďte za mnou!“²¹ Kdo mne následuje, nechodí v temnotě...²² – Důvěřujte, já jsem přemohl svět!“²³ ?

III.

DVĚ STRANY

7 Hle, moji drazí bratři, to jsou dvě strany,²⁴ které se na vás obracejí den co den: strana Ježíše Krista a strana světa.

Strana našeho milého Spasitele stojí vpravo²⁵ a vystupuje po úzké a těsné cestě vzhůru k nebi. V čele kráčí Její dobrý Mistr bos a s hlavou korunovanou trním, s tělem zkrvaveným a s těžkým křížem. Jeho družinou je jenom hlouček věrných; jsou to však ti nejjudatnější. Vždyť v reji světa jen málokterí slyší Jeho mírný hlas; jiní nemají odvahy, aby Ho následovali v Jeho chudobě, v Jeho bolestech, potupách a ostatních křížích, neboť toto všechno by v Jeho službě museli snášet po všechny dny svého života bez výjimky.

8 Po levé straně²⁶ se ubírá strana světa a ďábla, která je četnější, nádhernější, skvělejší, aspoň na pohled. Celý milý svět běží s ní. Ačkoli jsou tam cesty široké a prostranné, tísní se na nich davy a proudy se valí vpřed. Cesty jsou posety květinami, pokryty zlatem a stříbrem a všude vábí místnosti pro zábavu, tanec a hru.²⁷

9 Na pravé straně, v malém hloučku, který následuje Ježíše,²⁸ se mluví jen o slzách, o pokání, o modlitbě a pohrdání světem a je slyšet slova, často přerušovaná vzlykáním: „Trpme, plačme, postěme se a modleme! Buďme skrytí, pokorní, chudí a umrtvení.“²⁹ Kdo nemá Ducha Kristova – a to je duch Kříže – není vůbec Kristův.³⁰ Kdo se přidruží ke Kristu, musí křížovat své tělo s jeho vášněmi a žádostmi.³¹ Buďte být věrným obrazem Kristovým,³² nebo být zavržen!“

„Mějte důvěru!“ povzbuzují se navzájem. „Je-li Bůh při nás, v nás a před námi, kdo pak může být proti nám?“³³ Ten, který je v nás, je mocnější než kníže tohoto světa. Služebník není nad svého pána.³⁴ Okamžik lehké strasti nám získá nesmírnou a věčnou slávu.³⁵ Vyvolených je méně, než si lidé myslí.³⁶ Jen zmužilí a ti, kteří si činí násilí, uchvacují nebeské Království.³⁷ Jen ten je korunován, kdo bojoval, jak předpisuje evangelium,³⁸ a nikoli snad názory světa. Bojujme tedy udatně a běžme rychle, abychom dostihli cíle a získali korunu.“³⁹

To jsou některé z božských výroků, jimiž se přátelé Kříže vzájemně povzbuzují.

10 Synové světa se naproti tomu vespolek pobádají k bezstarostné vytrvalosti ve své zlobě a denně na sebe volají: „Život! Mír! Radost! Jezme a pijme, zpívejme, tancujme a hrejme!“⁴⁰ Bůh je dobrotivý, Bůh nás nestvořil, aby nás zatratil. Bůh nezakazuje, abychom se veselili. My proto nebudeme zatraceni; nedělejme si zbytečné, přemrštěné strachy a úzkosti. Neumřete....!“⁴¹

IV.

VÝZVA JEŽÍŠE KRISTA

11 Pamatujte, drazí bratři, že se náš dobrý Ježíš teď na nás dívá a ke každému zvlášť praví: „Hle, jak téměř celý svět Mě opouští na královské cestě Kříže. Slepí pohané se posmívají mému Kříži jako bláznovství, zatvrzelí židé se nad ním pohoršují“⁴² jako nad kamenem úrazu. Bludaři jej rozbíjejí a lámou, jako by byl hoden opovržení. Avšak jen se slzami v očích a se Srdcem bolestným mohu říci, že Mé děti, které jsem vychoval na mém Srdci a vyučil ve své škole, že Mé údy, které jsem oživil svým Duchem, Mě tak dalece opustili a zavrhli, že jsou nepřáteli Mého Kříže.“⁴³ Chcete Mne opustit i vy,⁴⁴ kteří jste ještě zbyli,

a chcete prchnout před Mým Křížem jako synové světa, kteří jsou v tomto ohledu pravými antikristy?⁴⁵ Chcete se připodobnit tomuto nynějšímu světu, opovrhnout chudobou Mého Kříže a honit se za bohatstvím? Chcete se i vy vyhýbat útrapám Mého Kříže a vyhledávat zábavy, nenávidět potupy Mého Kříže a usilovat o pocty? Mám mnoho zdánlivých přátel, kteří sice hlasitě dosvědčují, že Mne milují, ve skutečnosti Mne však nenávidí. Je mnoho přátel, kteří chtějí sedět za Mým stolem, ale málo těch, kteří za Mnou nesou Můj Kříž.“⁴⁶

V.

OBSAH SLOV JEŽÍŠE KRISTA

12 Vzhůru, vzmužme se při této láskyplné a bolestné výzvě Ježíšově! Nedejme se svést svou smyslností jako Eva!⁴⁷ Hleďme jen na původce a dovršitele naší víry,⁴⁸ na Ježíše Krista Ukřižovaného! Prchejme před zlými žádostmi tohoto zkaženého světa;⁴⁹ milujme Ježíše Krista upřímně a věrně, milujme Ho uprostřed všelikých Křížů! Pamatujme vždy na ona pozoruhodná slova našeho laskavého Mistra, která obsahují celou dokonalost křesťanského života: „Kdo chce přijít za Mnou, zapři sám sebe, vezmi svůj kříž a následuj Mne.“⁵⁰

13 Celá křesťanská dokonalost skutečně spočívá v tom, aby se člověk:

1. chtěl stát svatým: „Kdo chce přijít za Mnou“;
2. zapíral: „zapři sám sebe“;
3. aby trpěl: „vezmi na sebe svůj kříž“;
4. aby jednal, byl činný: „a následuj Mne“.⁵¹

14 Ježíš říká: „Kdo chce“, to znamená: Chce-li jeden, a nikoli chtějí-li mnozí, aby naznačil malý počet vyvolených,⁵² kteří se chtějí připodobnit Ukřižovanému tím, že nesou svůj kříž. Jejich počet je tak malý, že bychom se svíjeli bolestí, kdybychom jej viděli; tak nepatrný, že kdyby Bůh chtěl shromáždit pravé nositele Kříže, musel by na ně volat jako kdysi ústy proroka: „Shromážděte se po jednom – jeden z toho kraje, druhý z oné země.“⁵³

15 „Kdo chce“, to znamená: Kdo má opravdovou, upřímnou vůli, kdo se tedy nenechává ovládat přirozeností, zvykem, sebeláskou nebo lidskými ohledy, nýbrž pouze účinnou milostí Ducha Svatého, které se nedostává každému: „Není dáno všem znát toto tajemství.“⁵⁴

Neboť pravé poznání tajemství Kříže je dáno jen málokterým. Člověk, který chce vystoupit na Kalvárii a nechat se uprostřed své vlasti přibít na Kříž s Ježíšem, to musí být člověk odvážný, hrdinský, rozhodný, pro Boha nadšený, který vzdo-

ruje světu i peklu, svému tělu i své vlastní vůli, který je odhodlán opustit všechno, všechno podniknout, všechno trpět pro Ježíše Krista.

Drazí přátelé Kříže, kdo z vás nemá tuto rozhodnost, jde jen po jedné noze, létá jen jednou perutí a není hoden, aby patřil k vaší četě, neboť není hoden nazývat se přítelem Kříže; Kříže, který musíme s Ježíšem Kristem milovat „s velkodušným srdcem a s ochotnou myslí“.⁵⁵ Taková jen polovičatá vůle by mohla jako prašivá ovce zkazit celé stádo. Je-li snad taková mezi vámi, vnikla-li do vašeho ovčince špatnou brankou světa, jménem Ježíše Krista Ukřižovaného ji vyžeňte ven jako vlka, který vpadl do vašeho stáda.⁵⁶

16 „Kdo chce přijít za Mnou,“ za Mnou, který jsem se tak pokořil, tak sebe zmařil,⁵⁷ že jsem se více podobal červu než člověku.⁵⁸ Jen proto jsem přišel na svět, abych vzal na sebe Kříž,⁵⁹ abych jej vsadil „doprostřed svého Srdce“,⁶⁰ abych jej miloval „od svého mládí“.⁶¹ Po něm jsem toužil celý svůj život,⁶² abych jej nesl s radostí, abych mu dal přednost přede všemi radostmi a rozkošemi nebes i země,⁶³ a neměl jsem klidu dříve, než jsem vydechl naposled v jeho božském objetí.

17 Kdo tedy chce následovat Mne, Ukřižovaného,⁶⁴ ať se jako Já chlubí jen chudobou, potupou a utrpením Mého Kříže a ať „zapře sám sebe“.

Ať jsou daleko od společnosti pravých přátel Kříže oni pyšní nositelé kříže, oni mudrci světa, oni velcí géniové a silní duchové, kteří jsou tvrdohlaví a nadutí na své vědomosti a schopnosti. Ať jsou od nich daleko oni velcí mluvkové, kteří dělají mnoho hluku a nepřinášejí jiné ovoce než ovoce ješitnosti. Ať jsou od nich daleko oni pyšní svatouškové, kteří stále mají na rtech slova pyšného Lucifera: „Co se mne týče“ a lichotí si myšlenkou: „Já nejsem jako ostatní, kteří neumějí trpět. Jsem-li kárán, neomlouvám se; jsem-li pokořován, nevynáším se; jsem-li napadán, nehájím se.“⁶⁵

Bedlivě se varujte přijmout do své společnosti ony útlé a přecitlivělé duše, které se bojí každého píchnutí jehlou, při nejnepatrnější bolesti vykřiknou a stěžují si, které nikdy neokusily žíněné košile, kajícího pásu, důtek a jiných pokání, a své módní pobožnosti mísí s rafinovanou a dovedně líčenou přecitlivělostí a změkčilostí.

18 „Vezmi na sebe *svůj* kříž“: Ať každý člověk, muž nebo žena, „který má větší cenu než perly“,⁶⁶ vezme na sebe svůj kříž s radostí, obejmě jej s láskou a nese jej na svých bedrech s odvahou: svůj vlastní kříž, nikoli kříž někoho jiného; svůj vlastní kříž, který mu Má moudrost upravila co do počtu, míry a váhy; svůj vlastní kříž, který jsem Já vytvořil vlastníma rukama a s velkou přesností, co do jeho čtverého rozmě-

ru:⁶⁷ co do jeho délky, šířky, tloušťky a hloubky.⁶⁸ Ať nese svůj vlastní kříž, který jsem mu Já z ne-skonale lásky k němu určil z Kříže, který jsem Já nesl na Kalvárii. [Ať nese] svůj kříž jako největší dar, který mohu dát svým vyvoleným na zemi. Ať vezme na sebe svůj kříž, který je ve své tloušťce složen ze ztráty pozemských statků, z pokořování, potup, bolestí, nemocí a duševních muk, kterých se mu z rukou Mé Prozřetelnosti musí dostávat každého dne až do smrti; svůj vlastní kříž, jenž se ve své délce skládá z určitého počtu měsíců a dní, po které musí být skličován pomluvou, upoután nemocí na lůžko, ožebračen, vydán mnoha pokušením bezútěšnosti, opuštěnosti a jiným vnitřním zkouškám; svůj vlastní kříž, který ve své šířce obsahuje nejtvrdší a nejtrpčí zkoušky ze strany přátel, služebnictva, příbuzných; a nakonec svůj vlastní kříž, který ve své hloubce skrývá tajná muka, která mu uložím, aniž by našel útěchy od [lidských] tvorů, kteří se pod Mým vedením od něho zcela odvrátí a spojí se se Mnou, aby mu způsobili nová utrpení.

19 „Vezmi!“ Ať svůj kříž nese, nikoli vleče, aniž ho setřásá, něco z něho uřezává nebo jej skrývá. Ať jej nese s rukama zdviženými vzhůru, bez netrpělivosti, bez zármutku a bez nářku, bez svévolného reptání, bez hovnění si a bez přirozené úlevy, beze studu a bez lidského ohledu.

„Vezmi!“ Ať jej umístí na svém čele a říká s Pavlem: „Ať je ode mne daleko, abych se chlubil něčím jiným než Křížem našeho Pána Ježíše Krista, svého Mistra.“⁶⁹

Ať jej nese na svých bedrech po příkladu Ježíše Krista, aby kříž byl pro něho zbraní jeho vítězství a žezlem jeho moci.⁷⁰

Nakonec ať jej vsadí do svého srdce, kde by jako hořící keř Mojžíšův hořel dnem i nocí čistou láskou k Bohu, a přece neshořel.⁷¹

20 „Kříž.“ Ať Jej nese, neboť nic není tak nutné, tak užitečné, tak sladké a tak slavné jako trpět pro Ježíše Krista.⁷²

21 Vskutku, drazí přátelé Kříže, vy jste všichni hříšníci. Není mezi vámi nikdo, kdo by si nezasloužil peklo, já více než kdo jiný. Naše hříchy musí být na tomto nebo na onom světě potrestány. Odpykáme-li je na tomto světě, nemusíme pykat na onom. Potrestá-li je Bůh s naším souhlasem na tomto světě, trest bude velmi mírný. Bude je trestat Boží Milosrdenství, které vládne na tomto světě, nikoli přísná spravedlnost. Trest bude lehký a dočasný, provázený sladkostí a zásluhami, a v zápětí bude mít odměny časné i věčné.

22 Zůstane-li však trest, který jsme si zasloužili za své hříchy, odložen pro onen svět, tam bude trestat Boží spravedlnost, která odplácí krví a ohněm: trest hrozný, nevýslovný, nepochopitelný.⁷³

„Kdo může změřit moc Tvého hněvu?“⁷⁴ Trest bez milosrdenství,⁷⁵ trest bez soucitu, bez útechy, bez zásluhy, bez hranic a bez konce. Ano, bez konce. Těžký hřích, který jsi spáchal za jeden okamžik: tato zlá a dobrovolná myšlenka, která vymizela z Tvé paměti; ono slovo, které větrem odvanulo; tento zdánlivě nepatrný přestupek Božího zákona, který trval tak krátký čas – to všechno bude trestáno s ďábly v pekle po celou věčnost, pokud Bůh bude Bohem. A odplácející Bůh nebude mít soucit s tvými hroznými mukami, s tvými vzdechy a tvými slzami, jež by byly s to obměkčit skálu. Stále trpět, bez zásluhy, bez milosrdenství a bez konce!

23 Ach, myslíme na to všechno, moji drazí bratři, když musíme na tomto světě vytrpět něco malého? Jak jsme přece šťastni, že můžeme trpělivým snášením svého kříže změnit věčný, nezáslužný trest v dočasný a záslužný! Kolik vin jsme ještě neodpykali! Kolika hříchů jsme se dopustili, za které bychom i po hořké lítosti a upřímné zpovědi museli pykat v očistci po celá staletí, poněvadž jsme se na tomto světě spokojili jen s lehkým pokáním!

Ach, plaťme na tomto světě po dobrém, když rádi neseme svůj kříž.⁷⁶ Na onom světě bude nutno zaplatit všechno přesně, i nejmenší zbytečné slovo, až do posledního haléře.⁷⁷ Kdybychom jen

jednou mohli vytrhnout ďáblovi knihu smrti,⁷⁸ do níž zaznamenal všechny naše hříchy a odpovídající tresty, jak veliký dluh bychom našli a jak bychom byli celí unešeni radostí, že smíme raději trpět zde na zemi po celá léta než trpět jen jediný den na onom světě!

VI.

BEZ UTRPENÍ NELZE BÝT BOŽÍM PŘÍTELEM

24 Nelichotíte si, milí přátelé Kříže, že jste přáteli Božími nebo že se jimi chcete stát? Rozhodněte se tedy pít kalich, který se bezpodmínečně musí vypít, aby se někdo stal přítelem Božím: „Pili kalich Páně a stali se přáteli Božími.“⁷⁹ Nejvroucněji milovaný Benjamín měl kalich, kdežto jeho bratři měli jen pšenici;⁸⁰ miláček Páně sv. Jan povolil touze svého srdce, vystoupil s Ježíšem na Kalvárii a pil z kalicha. „Můžete pít kalich?“⁸¹ Je dobré toužit po Boží slávě, ale je bláhové a pošetilé přát si ji bez rozhodnutí, že budeme z lásky k ní všechno trpět, neboť „nevíte, oč prosíte...“ Je nutné vytrpět mnoho strastí, než vejдем do nebeského království.⁸² Praví se, že je naprosto nutné a nezbytné (*oportet*) vejít do Božího Království mnoha strastmi a kříži.

25 Právem se honosíte, že jste dětmi Božími. Honoste se tedy také ranami, které vám tento dobrý Otec dal a v budoucnosti ještě dá, neboť On trestá všechny své děti.⁸³ Nepatříte-li do počtu Jeho milovaných dětí, pak patříte – jaké to neštěstí, jaká to pohroma! – [pak patříte] podle slov sv. Augustina – k počtu zavržených.⁸⁴ „Kdo na tomto světě nesténá jako poutník a cizinec, nebude se ani na onom světě radovat jako nebeský občan,“ říká též sv. Augustin.

Jestliže vám Bůh Otec nepošle časem nějaké dobré kříže, je to důkazem, že již na vás nemyslí a že je na vás rozhněván. Hledí na vás jen jako na cizince, kteří jsou mimo Jeho dům, a nikoli pod Jeho ochranou, jako na děti nevlastní,⁸⁵ které nemají podíl na otcovském dědictví, a proto také nezakoušejí Jeho péči a kázeň.⁸⁶

VII.

VE VĚDĚ KŘÍŽE JSOU OBSAŽENY VŠECHNY VĚDY

26 Přátelé Kříže, učedníci ukřižovaného Boha, učení o Kříži je tajemství,⁸⁷ které je pohanům skryté, židy zavržené,⁸⁸ u bludařů a špatných katolíků v opovržení, ale přece je to velké tajemství, kterému je nutno se učit ve škole Ježíšově a kterému se lze naučit jen tam. Marně budete

na všech vysokých školách starověku hledat filozofa, který by mu byl učil; marně se budete radit se zkušeností smyslů nebo se světlem rozumu: Jedině Ježíš Kristus vás může svou všemohoucí milostí naučit tomuto tajemství a dát vám, abyste okusili jeho sladkost.

Hleďte tedy, abyste pod vedením tak velikého Učitele činili pokroky v této vznešené vědě. Brzy nabudete i všech jiných věd, neboť v ní jsou všechny ostatní obsaženy ve vynikajícím stupni. Co jiného je v jádru naše přirozená i nadpřirozená filozofie, naše božská a mystická teologie? Toto je onen kámen mudrců, jenž při trpělivé vytrvalosti proměňuje surovou rudu v drahokamy, nejhorší bolesti v slast, chudobu v bohatství, nejhlubší pokoření v slávu. Kdo z vás umí nést svůj kříž nejlépe, ten je ze všech nejučenější, i kdyby neznal ani abecedu.

Slyšte velikého sv. Pavla, který po návratu z třetího nebe, kde viděl tajemství, která jsou skrytá i andělům, blaženě zvolal, že nechce znát nic jiného než Ježíše Krista Ukřižovaného.⁸⁹ Raduj se, ty prostý, neučený muži, ty prostá ženo bez vloh a vědy! Dovedeš-li s radostí trpět, dovedeš více než nejučenější doktor Sorbonny, který nedovede tak dobře trpět jako ty.⁹⁰

27 Jste opravdovými údy Těla Kristova.⁹¹ Jaká to čest! Ale je pro vás nutné, abyste také tak tr-

pěli. Hlava je korunována trním, a údy by měly být ozdobeny růžemi? Na Hlavu plivají⁹² a házejí blátem na cestě ke Kalvárii, a údy by měly sedět na trůnu uprostřed masť s líbeznou vůní? Hlava nemá podušky, kde by odpočinula,⁹³ a údy by si měly změkčile hovět v prachových peřinách? To by byl neslýchaný rozpor, podivná nestvůra!

Nikoli, drazí přátelé Kříže, neklamte se! Ti křesťané, které všude vidíte, kteří jsou oblečeni podle módy, vyšňoření, „vzdělaní“ a nadmíru domýšliví, nejsou pravými učedníky ani pravými údy Ježíše Krista Ukřižovaného. Kdybyste mysliili, že ano, uráželi byste naši Hlavu, korunovanou trním, a pravdu evangelia. Ó můj Bože, kolik je takových zdánlivých křesťanů, kteří se vydávají za údy našeho Spasitele, ve skutečnosti jsou však Jeho zrádci a pronásledovatelé, poněvadž sice znamení kříže rukou dělají, avšak ve svém srdci jsou jeho nepřáteli.

Jsi-li řízen týmž duchem, vedeš-li týž život jako Ježíš Kristus, který je tvoje Hlava, celá pokrytá trním, připrav se na trní, hřeby a rány, jedním slovem: na kříž. Je nutné, aby se s žáky jednalo jako s učitelem, s údy jako s hlavou.⁹⁴ A kdyby ti nebe, jako sv. Kateřině Sienské, podalo dvě koruny, jednu trnovou a druhou z růží, vyvol si jako ona, bez rozmyšlení, korunu trnovou a vtiskni si ji na hlavu, aby ses podobal Ježíši Kristu.⁹⁵

VIII.

NEBESKÝ JERUZALÉM Z BROUŠENÝCH KAMENŮ

28 Víte dobře, moji přátelé, že jste živými chrámy Ducha Svatého⁹⁶ a že tento Bůh lásky vás chce jednou použít jako živých kamenů⁹⁷ ke stavbě nebeského Jeruzaléma.⁹⁸ Připravte se tedy na to, že budete otesávání a odlabávání kladivem Kříže, jinak byste zůstali surovým kamenem, který nelze použít a který se s opovržením odhodí. Varujte se toho, že byste se protivili kladivu, které vás upravuje. Dávejte pozor na dláto, které vás tesá, a na ruku, která vámi otáčí. Snad z vás chce tento dovedný a láskyplný Stavitel učinit jeden z nejkrásnějších kamenů na své věčné budově, jednu z nejkrásnějších ozdob svého nebeského království. Nechte Ho tedy jednat, vždyť vás miluje a ví, co koná, je zkušený. Všechny jeho údery mají jistý zásah a jsou dávány s láskou. Neučiní chybnou ránu, jestliže člověk svou netrpělivostí nezmaří užitečnost té rány.

29 Duch Svatý přirovnává kříž někdy k řešetu, v němž se čistí pšenice od koukolu a plev.⁹⁹ Nechte sebou bez odporu trást sem tam jako pšenice v řešetu, vždyť jste v řešetu Hospodářově a brzy budete v Jeho sýpce. Někdy jej přirovnává

k ohni, který žárem svého plamene sežírá rez železa.¹⁰⁰ Náš Bůh je sžíravý oheň,¹⁰¹ jenž přebývá v duši svým Křížem a utrpením, aby ji očistil, aniž by ji zničil, jako kdysi v hořícím keři.¹⁰²

Nakonec Duch Svatý přirovnává kříž k výhni, kde se dobré zlato tříbí tím, že vydrží zkoušku ohněm; odpad se však plamenům brání a zaniká v kouři. Ve výhni strastí a pokušení se očisťují praví přátelé Kříže svou trpělivostí, kdežto Jeho nepřátelé hynou v kouři¹⁰³ pro svou netrpělivost a reptání.

IX.

PŘÍKLAD VŠECH SPRAVEDLIVÝCH

30 Pohleďte, moji drazí přátelé Kříže, na velký počet svědků,¹⁰⁴ kteří mlčky dokazují, co vám pravím. Pohleďte na spravedlivého Ábela, který je zabit svým bratrem,¹⁰⁵ na Abrahama, který putuje po světě jako cizinec,¹⁰⁶ nebo na spravedlivého Lota, který je vyhnán ze své země.¹⁰⁷ Pohleďte na zbožného Jakoba, který je pronásledován svým bratrem¹⁰⁸, na ctnostného Tobiáše, který je raněn slepotou,¹⁰⁹ na trpělivého Joba, který upadl do bídy, byl ponížen a od hlavy až k patě pokryt malomocenstvím.¹¹⁰

31 Pozorujte život apoštolů a mučedníků, kteří zbarvili zem svou krví. [Pozorujte] život tolika

zbídačených, pohaněných, vyhnaných a zapuzených panen a vyznavačů, kteří všichni volají se sv. Pavlem: „Pohleďte na našeho milého Ježíše, původce a dovršitele naší víry,“¹¹¹ víry, kterou máme v Něho a v Jeho Kříž. On musel trpět a tak skrze Kříž vejít do slávy.¹¹²

Vizte, jak vedle Ukřižovaného Ježíše meč bolesti proklál i něžné a nevinné Srdce Panny Marie, která byla prosta nejen hříchu dědičného, ale i každého hříchu osobního.¹¹³ Kéž bych jen mohl podrobněji pojednat o Jejich mukách, abych ukázal, že naše muka nejsou ničím proti mukám Jejich.

32 Kdo z nás by se po této úvaze ještě mohl zpěčovat, aby na sebe ochotně vzal svůj Kříž? Kdo by rád nespěchal k místu, kde ho čeká Kříž, a kdo by nezvolal se sv. mučedníkem Ignácem: „Ať na mne přijde oheň, muka, divoké šelmy a všechny trýzně ďáblovy, abych získal Ježíše Krista.“

X.

CHTĚJ NECHTĚJ – KRÍŽI NEUJDEŠ

33 Jestliže však přes to všechno nechcete trpět s trpělivostí a nést svůj kříž s odevzdaností, jak to činili vyvolení, musíte jej přece nést, byť

s reptáním a netrpělivostí, jako je tomu u zavržených. Budete se podobat oněm dvěma dobytčatům, která bučela, když táhla Archu úmluvy.¹¹⁴ Budete jednat jako Šimon z Cyreny, který uchoopil Kříž Ježíše Krista proti své vůli a nesl jej s reptáním.¹¹⁵ A nakonec se vám stane to, co se stalo zlému lotrovi,¹¹⁶ který se z výše kříže zřítíl do pekelné propasti.

Nikoli, tato prokletá země, na níž žijeme, nemůže nikoho učinit blaženým. V této zemi temnoty nemůže nikdo jasně poznat světlo pravdy. Na tomto bouřlivém moři nejsme nikdy v úplném klidu ani nejsme nikdy bez boje na tomto místě pokušení a trvalého zápasu s mocnostmi tmy. Na této trníní pokryté zemi ani nemůžeme být trvale v bezpečí před poraněním.¹¹⁷ Zkrátka, vyvolení stejně jako zavržení zde musí nést svůj kříž stejným dílem, ať chtějí nebo nechtějí. Pamatuj si tyto verše:

Vol jeden z křížů, které na Golgotě zříš,
vol moudře, neboť musíš nésti kříž,
buď jako světec nebo jako kajcník
neb jako kletbou štvaný pekelník.

Netrpíš-li s radostí jako Ježíš Kristus nebo s trpělivostí jako dobrý lotr, musíš přece trpět, a to jako zlý lotr. Musíš pak vypít kalich hořkosti až do dna,¹¹⁸ nemáš však přitom ani nejmenší mi-

lost útěchy. Musíš na sebe vzít celé břímě svého kříže, nemůžeš však počítat s vydatnou pomocí Ježíše Krista. Musíš dokonce nést i ono neblahé břímě netrpělivosti, které k tvému kříži ještě přidá ďábel a do níž tě zaplete, až s ním nešťasten jako zlý lotr budeš spojen i na věčnosti v plamelech zla.

XI.

SLADKOST KŘÍŽE

34 Trpíš-li naopak, protože to Bůh chce i jak [to On chce], bude ti Kříž sladkým jhem,¹¹⁹ které ponese sám Ježíš Kristus. Dá tvé duši křídla, jimiž se vzneseš k nebi.¹²⁰ Stane se stožárem lodičky, která tě šťastně a lehce dopraví do přístavu spásy.

Nes svůj kříž *s trpělivostí* a najdeš světlo v tak hojně temnotě ducha, neboť co zná ten, kdo nebyl zkoušen?¹²¹

Nes svůj kříž *s radostí* a budeš naplněn ohněm božské lásky, neboť bez utrpení nemůže nikdo žít v čisté lásce Spasitelově.¹²²

Růže lze trhat jen mezi trním. Jen Kříž živí naši lásku k Bohu tak, jako dříví je potravou ohni. Vzpomeň si na krásný výrok z *Následování Krista*: „Čím více se přemůžeš, abys trpělivě snášel kříž, tím více budeš prospívat v lásce Ježíše Krista.“¹²³

Nečekej nic velkého od oněch zchoulostivělých a lenivých duší, které Kříž odstrkují, když se k nim blíží, a nikdy nepomyslí na to, aby jej na sebe vzaly dobrovolně. Taková duše se podobá neobdělanému poli, které plodí jen plevel, poněvadž není oráno a překopáváno rukou zkušeného Hospodáře. Je jako stojatá, hnijící voda, která se nehodí ani k mytí, ani k pití.

Nes svůj kříž s radostí a načerpáš z něho vítěznou moc, které nebude moci odporovat žádný z tvých nepřátel,¹²⁴ a budeš při tom pocítovat rozkoš, již nelze s ničím srovnat. Ano, bratři moji, vězte, že pravý pozemský ráj spočívá v tom, že je možné něco trpět pro Ježíše Krista.

Zeptej se všech svatých a odpovědí ti, že nikdy ve svém duchu neokusili vzácnější hostiny, než když mohli snášet největší muka. „Kéž se na mne sesypou všechna ďáblová muka,“ pravil sv. mučedník Ignác.¹²⁵ „Trpět nebo umřít,“ řkala sv. Terezie. A „ne umřít, nýbrž trpět,“ volala sv. Magdalena de Pazzi. „Trpět a být v opovržení pro Tebe, ó Ježíši,“ říkal sv. Jan od Kříže; a kolik jiných se vyslovalo podobně.¹²⁶

Ano, drazí bratři, mějte víru v Boží Slovo, vždyť Duch Svatý sám dosvědčuje, že když se kříž nese s radostí, je pro mnohé zdrojem slasti. Radost, která plyne z Kříže,¹²⁷ je nesrovnatelně větší než radost chudáka, který je znenadání zahrnut bo-

hatstvím všeho druhu, než radost vesničana, který je povýšen na trůn. Radost z Kříže je větší než radost obchodníka, který se stane milionářem, než radost generála, který dobyl slavných vítězství, větší než radost zajatce, který byl zbaven svých řetězů. Krátce řečeno, představme si největší radosti, které lze na zemi zakoušet, a pak zjistíme, že štěstí toho, kdo své utrpení snáší správným způsobem, obsahuje a dokonce předčí všechny z nich.

XII.

KŘÍŽ JE NEJVYŠŠÍM VYZNAMENÁNÍM

35 Proto se radujte a jásejte, jestliže vás Bůh sám obdaří jedním ze svých nejvybranějších křížů, neboť se vám dostalo největšího dobra, které existuje v nebi a v Bohu samém, aniž byste to pozorovali. Vždyť jak velikým darem Božím je Kříž! Kdybyste to mohli pochopit, dávali byste na mše svaté, konali devítidenní pobožnosti na hrobech svatých a podnikali daleké poutě, jako to činili svatí, abyste si na nebi vyprosili tento božský dar.¹²⁹

36 Svět nazývá Kříž bláznovstvím, potupou, hloupostí, nerozumem, ztřeštěností. Nechte je mluvit, ty zaslepence! Jejich slepota, v níž jako lidé s pozemským smýšlením nepoznávají rados-

ti kříže, nám bude k nové slávě, když nám oni svým opovržením nebo pronásledováním připraví nějaký nový kříž. Dávají nám drahokamy, dosazují nás na trůn, věncí nás vavříny.¹²⁹

37 Co říkám? Všechny statky, všechny pocty, žezla a třpytivé koruny mocnářů a císařů nejsou ničím proti slávě Kříže.¹³⁰ Kříž převyšuje, jak praví sv. Jan Zlatoústý, i slávu apoštolů a evangelistů. „Rád bych opustil nebe, kdyby to bylo ponecháno na mé vůli,“ praví týž Duchem osvětlený světec, „abych pro Boha nebe mohl něco vytrpět.“¹³¹ Dal bych přednost žalářům a věznicím před trůny nebeského Království; netoužil bych po slávě serafínů tolik jako po větších křížích. Necením si tolik podivuhodného daru, jímž se poroučí ďáblům, který otřásá živly, zastavuje slunce a dává život mrtvým, jako cti utrpení. Svatí apoštolové Petr a Pavel jsou v žaláři a okovech slavnější,¹³² než když jsou povzneseni do třetího nebe¹³³ a dostávají klíče ráje.¹³⁴

38 Věru, není to [právě] Kříž, který dal Spasiteli jméno, které je nade všechna jména, že „ve jménu Ježíš poklekne každé koleno na nebi, na zemi i v podsvětí“?¹³⁵ Sláva člověka, který trpí správně, je tak veliká, že nebesa, andělé, svatí i trojjediný Bůh na něho pohlízejí s radostí jako na velkolepé divadlo, a kdyby svatí měli přání, bylo by to přání, aby se vrátili na zem a nesli kříž.

39 Je-li však tato sláva na zemi již tak veliká, jaká bude sláva, kterou získá Kříž v nebesích? Kdo kdy pochopí a vysvětlí věčnou slast a slávu,¹³⁶ kterou nám způsobí jediný okamžik radostně snášeného Kříže? Jakou odměnu nám Kříž teprve přinese, když ho snášíme po celý rok, mnohdy po celý život, v mukách a bolestech?

40 Věru, drazí přátelé Kříže, nebe vás připravuje pro něco velikého, když vás Duch Svatý tak těsně sepal s Křížem, před nímž celý svět velmi pečlivě prchá. Bůh vás chce jako přátele Kříže jistě učinit svatými, když zůstanete věrni svému povolání a poneseťte Kříž správně jako Kristus.

41 Vždyť nestačí trpět: Dábel a svět také mají své mučedníky. V utrpení a kříži je nutno kráčet ve šlépějích Ježíše Krista: „Následuj mne,“¹³⁷ tj. nes kříž, jako jej nesl Ježíš. Přátelé Kříže, musíte tedy zachovávat následující pravidla.

XIII.

PRAVIDLA

42 1. Nepřipravujte si kříž a utrpení úmyslně a vlastní vinou, jako nemáte konat něco zlého, abyste nad tím pak mohli vzbudit lítost. Bez zvláštního vnuknutí také nikdo nemá konat své práce

hůře proto, aby tím na sebe uvalil znevážení od lidí. Každý má spíše následovat Ježíše Krista, o němž se praví, že všechno dobře činil,¹³⁸ nikoli ze sebelásky nebo ješitnosti, nýbrž aby se líbil Bohu a získal bližního. Plníte-li své povinnosti tak dobře, jak je to jen možné, nebude se vám tak jako tak nedostávat odporu, pronásledování a opovržení, které vám pošle Božská Prozřetelnost bez vaší vůle a bez vaší volby.

43 2. Konáte-li nějaký skutek, který sám o sobě není dobrý ani špatný a nad kterým se bližní, byť i neprávem, pohoršuje, zdržte se ho z lásky, abyste zabránili „pohoršení maličkých“.¹³⁹ Tento hrdinský úkon lásky má větší cenu, než co konáte nebo hodláte konat. Jestliže se vám však zdá, že dobrá věc, kterou konáte, je pro bližního užitečná, nebo dokonce nutná, ale farizejská nebo zlovolná duše se nad ní neprávem horší, poraďte se s moudrým vůdcem, abyste se dozvěděli, zda je skutečně pro blaho bližního nutná neb aspoň užitečná. Přisvědčí-li, jednejte klidně dál a nechte druhé říkat, co chtějí, jen když vás nechají. Při takových příležitostech si řekněte, co Pán Ježíš řekl několika svým učedníkům, když přišli a řekli mu, že farizeové se nad jeho slovy a skutky pohoršují: „Nechte je, jsou slepí.“¹⁴⁰

44 3. Jestliže se někdy někteří svatí (nebo jiné vynikající osobnosti) modlili o kříž a utrpe-

ní, opovržení a pokoření a vyhledávali je, nebo si je tu a tam dokonce svým podivínským chováním i sami připravili, musíme ovšem v takových duších uznat mimořádné působení Ducha Svatého, obdivovat se mu a pokořit se při pohledu na tak vznešenou ctnost. Avšak nejsme nijak vázani, ba ani oprávněni napodobovat jejich příklad, protože neumíme létat tak vysoko a proti těm rychlým orlům a silným lvům jsme jen bázlivými zajíci a chromými psy.

45 4. Můžete však a máte prosit o moudrost Kříže už proto, že potvrzuje pravdu osobními líbeznými zkušenostmi a ozřejmuje skrytá tajemství ve světle víry. Tato tajemná věda Kříže se však získává jen namáhavou prací, hlubokým pokorováním a horlivými modlitbami. Nejste-li dosud naplněni tím silným duchem,¹⁴¹ jenž nám umožňuje nést zmužile i nejtěžší kříže, nedostává-li se vám dosud té duchovní dobroty a lahodnosti,¹⁴² která duši dopřává, aby se radovala největší radostí i z nejtrpčích protivenství, nemáte-li dosud toho zdravého a přímého ducha,¹⁴³ který hledá jen Boha, oné vědy Kříže, která v sobě zahrnuje všechno – zkrátka nemáte-li ještě onen nekonečný poklad, jehož vhodné užívání dává duši účast na Božím přátelství,¹⁴⁴ prostě o něj vytrvale, důvěrně, bez váhání,¹⁴⁵ bez bázně, že budete odmítnuti, a zcela jistě ho získáte. Pak jasné po-

znáte z vlastní zkušenosti, jak je možné o kříž prosit, hledat jej a radostně jej nést.

46 5. Dopustíte-li se z nevědomosti, nebo dokonce vlastní vinou chyby, která vám působí kříž a utrpení, neznepokojujte se. Ihned se pokořte pod mocnou rukou Boží¹⁴⁶ a v nitru si řekněte: „To je, Pane, zase jeden z mých kousků.“ A je-li v chybě, jíž jste se dopustili, skryta vina, přijměte rádi pokoření, které z ní plyne, jako pokání a zahanbení. Jestliže v ní však vina není, přijměte je ochotně jako ponížení své pýchy. Často, ano velmi často Bůh připouští, aby se Jeho největší služebníci, kteří v životě stojí v Jeho milosti nejvýše, dopustili i chyb opravdu pošetilých, aby je pokořil v jejich očích i před lidmi, aby je uchránil pyšných myšlenek, které by v nich snadno mohla vzbudit vzpomínka na hojné milosti, jež obdrželi, a na dobro, které vykonali, aby „se nikdo nepyšnil před Pánem“.¹⁴⁷

47 6. Buďte přesvědčeni, že všechno, co je v nás, je pokaženo hříchem Adamovým a našimi vlastními hříchy. Hříchem utrpěly nejen tělesné smysly, ale i duševní schopnosti.¹⁴⁸ Proto jakmile náš zkažený duch pohlédne se samolibostí na nějaký dar Boží, který mu byl udělen, ten dar, úkon nebo ta milost se poskvrní a pokazí, takže Bůh odvrátí svůj svatý zrak. Jestliže pohledy a myšlenky lidského ducha takto pokazí i nejlep-

ší činy a nejsvětější dary, co teprve musíme říci o úkonech naší vlastní vůle, jež jsou ještě zkaženější než úkony ducha?

Nedivme se tedy, jestliže Bůh kryje se zalíbením své vyvolené jako tajemství,¹⁴⁹ která vidí jen On, aby nebyli poskvrněni ani pohledy lidí, ani vlastním ješitným sebezpozorováním. A aby je takto skryl, co všechno tento žárlivý Bůh dopouští! Kolik pokoření jim působí! Do kolika chyb je nechá upadnout! Kolik pokušení na ně nechá útočit jako na sv. Pavla!¹⁵⁰ V jaké nejistotě a temnotě je udržuje! Ó, jak obdivuhodný je přece Bůh ve svých svatých a v cestách, po kterých je chce vést k pokoře a svatosti!

48 7. Mějte se na pozoru, abyste si nemyslili jako pyšní a samolibí svatoušci, že váš kříž je veliký, že podává důkaz o vaší věrnosti a svědomitosti a že vám slouží jako zřejmé znamení, že k vám Bůh chová zvláštní lásku. Tato léčka duchovní pýchy je sice velmi jemná a chytrá, ale také velmi nebezpečná a osudná. Buďte pevně přesvědčeni, že vaše pýcha a vaše samoláska vás svede až příliš snadno, abyste měli stéblo za trám, škrábnutí za těžkou ránu, myš za slona, malé slovo promluvené do vzduchu, vlastně „nic“, za hroznou pohanu a krutou urážku. Uvědomte si, že kříže, které vám Bůh posílá, jsou spíše láskyplnými tresty za vaše hříchy, jak tomu skutečně je,

než důkazy zvláštní přízně Boží. Budte ujištěni, že i kdyby vám Bůh seslal sebevíce křížů a pokorení, přece vás nekonečně více šetří s ohledem na počet a velikost vašich hříchů, které přece musíte pozorovat ve světle Boží svatosti, jež nese nic nečistého, avšak vámi byla hrubě uražena. Uvažte jen míru a tíži svých hříchů, chyb a nedostatků před tváří svého Boha, který umírá na Kříži a který je obtížen pro vaše nepravosti, a mějte před očima věčné peklo, které jste si zasloužili tisíckrát nebo snad desetitisíckrát. Uvažte, že do trpělivosti, s níž nesete a trpíte svůj kříž, přimícháváte více lidského a přirozeného, než tušíte a než byste věřili. To dosvědčují ony malé úlevy, které si promyšleně hledíte připravit; touha ulehčit svému srdci nářkem před přáteli nebo před duchovním vůdcem; důvtipné omlouvání sebe; pomlouvání těch, kteří vám ukřivdili, zakrývané pláštíkem křesťanského utěšování; různé úskočky něžné samolibosti při vašem utrpení; pevná domněnka, vnuknutá ďábelskou pýchou, že jste něco velikého¹⁵¹ atd. Nebyl bych ještě u konce, kdybych zde chtěl popsat všechny pletichy přirozené sebelásky i při utrpení.

49 8. Učiň si malé kříže ještě užitečnějšími než velké. Vždyť Bůh nehledí ani tak na velikost utrpení jako na způsob, jak kdo trpí. Mnoho trpět a zároveň špatně trpět je trpět jako zatracenec.

Mnoho a srdnatě trpět, ale pro věc zlou, je trpět jako mučedník satanův. Trpět mnoho anebo málo, ale pro Boha, to je trpět jako světec.

Jestliže si někdy můžeme kříž vybrat, pak si raději vybírejme kříže malé a skryté než veliké a do očí bijící. Kdo je od přirozenosti pyšný, ať si žádá kříže veliké a nápadné, ať je hledá, dokonce vybírá a bere na sebe. Volit však kříže malé a skryté a snášet je radostně, to může pocházet jen ze zvláštní milosti a věrnosti Bohu. Jednejte tedy jako kupec se svou pokladnou: Využijte všeho, neztraťte ani kousek pravého kříže, i kdyby to bylo jen píchnutí mouchy nebo jehlou nebo nějaké protivenství od souseda, malá urážka způsobená omylem, malá ztráta jednoho haléře, sebemenší znepokojení duše, malé nepohodlí těla, malá bolest atd. Ze všeho něco vyzískejte jako kupec ve svém obchodě a brzy zbohatnete zásluhami před Bohem jako kupec penězi; ukládejte do své pokladny haléř za haléřem. Při nejmenším protivenství, které vás potká, řekněte: „Bůh ať je pochválen! Můj Bože, děkuji Ti.“¹⁵² Pak uschovejte zásluhu svého kříže v paměti Boží jakoby ve zlaté skříňce a už na něj nemyslete, leda abyste Bohu znovu děkovali a odporoučeli se do Jeho milosrdenství.

50 9. Jestliže vám říkám, abyste Kříž milovali, nemyslím tím ovšem lásku smyslovou; ta by odporovala naší přirozenosti.

Je totiž třeba dobře rozeznávat tři druhy lásky: lásku smyslovou, lásku rozumovou a nadpřirozenou lásku víry, jinými slovy: lásku nižší části člověka neboli lásku těla, dále lásku vyšší části člověka neboli lásku přirozeného rozumu a nakonec lásku nejvyšších mohutností duše, které jsou osvíceny nadpřirozenou vírou a zušlechtěny milostí.

51 Bůh od vás nežadá, abyste Kříž milovali nízkými city těla. Tyto city jsou ve své podstatě zkažené¹⁵³ a snadno hříšné, a proto všechno, čeho si žádají, je snadno pro duši škodlivé a Bohu nelibé. Proto když se tyto nízké city chtěly uplatnit u Spasitele v zahradě Getsemanské před Jeho hořkým utrpením, modlil se: „Otče můj, Tvá vůle se staň, a ne můj!“¹⁵⁴ Jestliže tyto nízké city se i u Ježíše Krista, přes jeho nekonečnou svatost, vzpíraly proti Kříži, čím spíše budou odmítat kříž v nás! Nicméně se může přihodit, jako u některých svatých, že při svém utrpení pocítujeme smyslovou radost. Ale tato radost nemá původ v nízkých, tělesných citech, ačkoli ji pocítujeme smysly. Vzniká z vyšších záchvěvů duše, které je třeba připisovat působení Ducha Svatého a které jsou s to, aby ovládly i city nižší. V takových chvílích může ukřižovaná duše zvolat s Davidem: „Srdce mé i tělo s jásotem táhne k živému Bohu.“¹⁵⁵

52 Zcela jiného druhu je láska ke Kříži, kterou nám vnuká rozum a je tedy zcela duchová.

Milostí vytríbený rozum snadno poznává veliké štěstí, které přináší utrpení [snášené] pro Boha. Povznáší duši a plní ji nadšením, takže pocituje vnitřní radosti a cítí se posílena a potěšena. Ačkoli tato citelná láska rozumu ke Kříži a utrpení je sama sobě velmi dobrá a musí se přičítat zvláštní milosti Boží, není nijak nutná, aby někdo trpěl radostně a bohulibě.

53 Proto je ještě jedna láska, vyšší, takřka na vrcholu duše, jak říkají učitelé duchovního života, nebo v inteligenci, jak říkají filozofové. Silou této lásky se chopí člověk kříže bez jakéhokoli pocitu smyslové radosti i bez rozumového zalíbení, přece však plný lásky. Vezme jej ochotně na svá bedra a nese jej s pohledem obráceným k Bohu, přičemž se opírá o skálopevnou víru a neochvějnou důvěru v Boha, i kdyby se nižší stránka proti snášeným mukám bouřila, sebevíce sténala, plakala a hleděla si ulevit, takže by člověk volal s božským Mistrem: „Otče, Tvá vůle se staň, a ne má“¹⁵⁶ a v modlitbě Panny Marie: „Hle, jsem služebnice Páně, ať se mi stane podle Tvého slova.“¹⁵⁷

Kříž musíme milovat a přijímat jednou z těchto dvou vyšších lásek člověka.

54 10. Rozhodněte se, drazí přátelé Kříže, že budete snášet všechny druhy kříže bez výjimky a bez vybírání: každou chudobu, každou nespra-

vedlnost, každou ztrátu, každou nemoc, každé pokoření, každý odpor, každou pomluvu, každou suchopárnost, každou opuštěnost, každou vnitřní i vnější bolest, a budete stále v mysli říkat: „Připraveno je mé srdce, Bože, připraveno je srdce mé.“¹⁵⁸

Připravte se tedy, že budete opuštěni lidmi, anděly a v jistém smyslu i Bohem, že budete ode všech pronásledováni, že vám budou závidět, budou vás zrazovat, budete pomlouváni, ponižováni a vydáváni napospas, budete snášet muka všeho druhu – hlad, žízeň, nouzi, vyhnanství, vězení, šibenici, aniž si cokoli z toho zasloužíte [domnělými] zločiny, které vám budou klást za vinu.

Nakonec si představte, že vás vyženou z vašeho domu, oloupí o vaše statky a o vaši čest jako Joba¹⁵⁹ nebo jako sv. Alžbětu, královskou dceru uherskou, že budete zašlapáni do bláta jako tato světice nebo vyvlečeni na smetiště plni vředů jako Job a že nikdo vám nepodá šaty, abyste přikryli své rány, ani skývu chleba, abyste ukojili svůj hlad, ačkoli by to přece neodepřeli ani koni nebo psu. Kromě všech těchto muk si ještě pomyslete, že Bůh vás ponechá všem ďáblovým pokušením a útokům a nevlíje do vaší duše ani kapku citelné útěchy.

Při všech těchto utrpeních buďte pevně přesvědčeni, že to všechno je pro pravého a dokona-

lého přítele Kříže nejvyšším stupněm božské slávy a čistého štěstí

55 11. Abyste uměli trpět záslužně, vytvořte si svatý zvyk uvažovat o čtyřech věcech:

Pozorujte především Boží zrak. Jako velký král se zálibou pozoruje z výše věže své vojíny v bitovní vřavě, povzbuzuje je a chválí jejich udatnost, tak se Bůh dívá dolů z nebe na děti této země. Na koho je Jeho zrak upřen? Na krále a císaře, jak sedí na svých trůnech? Zajisté se na ně dívá, ale často jen s opovržením. Jeho bystrý zrak hledí i na velká vítězství mocných vojsk, na drahokamy bohatých knížat, zkrátka na všechno, co se zdá v očích lidí velikým. Avšak co lidé pokládají za důležité a žádoucí, bývá v očích Božích často předmětem ošklivosti.¹⁶⁰ Ale na co shlíží Bůh se zálíbením a s radostí? Kdo je ten, o kterém mu andělé i ďáblové mají podávat zprávy? Je to člověk, který pro Boha bojuje proti svůdné moci peněz, světa a ďábla, ano bojuje i proti sobě samému; člověk, který s radostí nese svůj kříž. „Neviděls na zemi onen velký div, který pozoruje s úžasem celé nebe?“ ptá se Pán satana. „Neviděl jsi mého služebníka Joba,¹⁶¹ který trpí pro Mne?“

56 Pozorujte dále ruku tohoto mocného Pána, kterou sesílá nebo dopouští každé přirozené neštěstí, které nás postihne, od největšího do nejmenšího. Táž ruka, která v jedné bitvě zdrtila sto

tisíc lidí,¹⁶² také působí, že padá list ze stromu nebo vlas z naší hlavy.¹⁶³ Ruka, která tak tvrdě udeřila Joba,¹⁶⁴ se vás dotýká mírným a malým zlem, které vás potkává. Touž rukou tvoří den i noc, slunce i temnotu, příjemné i zlé. Dopouští hříchy, které páchají jiní, aby vám ublížili. Třebaže Bůh jejich zlobu nechtěl, jejich skutek přece dopustil.

Vidíte-li tedy před sebou Šímejého, který vám zlořečí a hází po vás kamením jako po králi Davidovi,¹⁶⁵ pomyslete si: „Nemstíme se, nechme ho, neboť Pán to dopustil, aby si proti nám tak počínal. Vím, že jsem si zasloužil všechnu možnou hanu, a Bůh mě nyní trestá právem. Zadrž, ruko má, a nebij; ovládni se, jazyku, a nic neřkej. Tento muž nebo tato žena, kteří mi ubližují slovem nebo skutkem, jsou Božími posly, kteří ke mně přicházejí ve jménu Jeho milosrdenství, aby na mně vykonali pomstu po dobrém.“ Nevyzývejme Boží spravedlnost, že bychom si přivlastňovali právo Jeho msty, neopovrhujme Jeho milosrdenstvím, že bychom se vzpírali Jeho láskyplným ranám. Spíše se bojme, aby pak mstu své přísné spravedlnosti neodložil na věčnost.

Hle, jedna ruka Všemohoucího a nejvyššího moudrého Boha vás pozvedá, zatímco druhá vás bije; jednou usmrcuje, druhou oživuje. Ponižuje vás do prachu a povyšuje, svými rukama sahá mírně

a mocně od jednoho konce vašeho života až k druhému.¹⁶⁶ Mírně, poněvadž nedovoluje, abyste byli zkoušeni a souženi nad své síly; silně, protože vás podporuje svou mocnou milostí, přiměřenou síle a době vašeho pokušení a vašeho trápení. Jeho mocné rámě bude podle slov Ducha Svatého „vaší oporou, když stojíte na okraji propasti; vaším průvodcem na cestě, když jste zbloudili; vaším stínem v úpalu, který vás sužuje; vaší střechou v dešti, jímž promokáte; vaším oděvem v zimě, jíž křehnete; vaším vozem v únavě, která vás ochromuje; vaší pomocí v protivenstvích, která vás potkávají; vaší berlou na kluzkých stezkách a vaším přístavem v bouři, která vám hrozí smrtí a záhubou.“¹⁶⁷

57 Za třetí, pozorujte rány a bolesti Ježíše Krista Ukřižovaného. On sám vám praví: „Vy všichni, kteří kráčíte trnitou cestou Kříže, kterou jsem šel i já, pozorujte a vizte!¹⁶⁸ Pozorujte okem svého těla a hleďte okem ducha ve svém rozjímání, zda vaše chudoba, vaše nahota a vaše opovržení, vaše bolest a vaše opuštěnost se vyrovná Mé! Pozorujte Mne, jenž jsem nevinný, a litujte sebe samých pro své viny.“

Duch Svatý nám poroučí rovněž ústy apoštolů, abychom upřeli pohled na Krista Ukřižovaného.¹⁶⁹ Prikazuje nám, abychom se ozbrojili myšlenkou na trpícího Spasitele,¹⁷⁰ která je ostřejší a pro naše

nepřátele hrozivější než všechny ostatní zbraně. Cítíte-li se tedy stížení a sklíčení chudobou, hanbou, bolestí, pokušením a jinými kříži, ozbrojte se štítem, brněním, přilbicí, dvojsečným mečem,¹⁷¹ totiž myšlenkou na Ježíše Ukřižovaného; v tom spočívá rozřešení všech nesnází a vítězství nade všemi vašimi nepřáteli.

58 Nakonec pohledte vzhůru a vizte krásnou korunu, která vás tam nahoře v nebi čeká, když svůj kříž ponese dobře. Tato odměna udržela patriarchy a proroky v jejich víře a protivenstvích, nadchla apoštoly a mučedníky v jejich námahách a souženích. „Raději chceme,“ pravili patriarchové s Mojžíšem, „být utiskováni s lidem Božím, abychom s ním byli šťastni navěky, než mít na chvílku nedovolený požitek...“¹⁷² „Snášíme velká pronásledování kvůli odměně,“¹⁷³ říkali proroci s Davidem. „Jsme žertvami určenými na smrt, svými útrapami jsme divadlem světu, andělům i lidem;¹⁷⁴ pro nesmírnou cenu věčné slávy, kterou nám přinese tato chvílka utrpení,¹⁷⁵ jsme od světa v opovržení a prokletí,“ říkali apoštolové a mučedníci se sv. Pavlem.

Pohledme vzhůru k andělům, kteří k nám volají: „Mějte se na pozoru, ať nepřijdete o korunu, která je určena za váš kříž, ponese-li jej ochotně. Nechcete-li však na sebe vzít tento kříž, ponese jej jiný, jak se to patří, a odejme vám koru-

nu.“ „Bojujte udatně a trpte oddaně,“ praví k nám všichni svatí, „a dosáhnete Království věčného.“ Nakonec slyšíme Ježíše Krista, který nám říká: „Dám svou odměnu jen tomu, kdo bude trpět s trpělivostí a zvítězí.“¹⁷⁶

Pohledme dolů, na místo, které jsme si zasloužili a které nás čeká v pekle se zlým lotrem a všemi zatracenci, když trpíme s reptáním, nevolí a pomstychtivostí. Zvolejme se sv. Augustinem: „Pal, ó Pane, bij, řež na tomto světě, abys potrestal mé hříchy, jen mne ušetři na věčnosti.“

59 12. Nenaříkej nikdy dobrovolně a s reptáním na tvory, kterých Bůh používá, aby nás ranil. V tomto ohledu rozeznávejte v těžkých navštíveních a utrpeních tři druhy nářku. Na prvním místě je třeba jmenovat náрек nedobrovolný a přirozený. Je to náрек těla, které sténá, naříká a pláče; zůstane-li [však] duše, jak jsem řekl, odevzdána do vůle Boží, nejedná se zde o hřích. Druhý náрек je rozumový, když si člověk postěžuje a vyjeví své zlo před těmi, kdo mohou pomoci, např. před představeným nebo lékařem; tento náрек může být nedokonalostí, je-li příliš prudký, ale hříchem není. Třetí náрек je hříšný, [totiž] když někdo naříká na bližního, aby se zbavil zla, které od něho musí trpět, nebo aby se mu pomstil. Je také hříšné naříkat a bědovat nad svými bolestmi bez potřeby, nebo dokonce slovy netrpělivými a zlostnými.

60 13. Přijměte kříž vždycky s myslí pokornou a vděčnou. Vloží-li Bůh na vás někdy větší kříž, děkujte mu za něj zvláštním způsobem a prosťte jiné, aby vás v tom podporovali. Jak krásný je příklad oné chudé ženy, která následkem nespravedlivého soudního procesu ztratila svůj veškerý majetek, a za těch několik haléřů, které jí ještě zbyly, dala sloužit mši svatou, aby Pánu Bohu za toto navštívení poděkovala.¹⁷⁷

61 14. Chcete-li si zasloužit milost, aby na vás Bůh vložil kříže bez vašeho přičinění, které jsou vždycky kříži nejlepšími, dbejte na to, abyste se s dovolením dobrého duchovního vůdce cvičili ve snášení dobrovolných malých křížů.

Máte-li například nějaký nepotřebný předmět, na kterém vaše srdce lpí, dejte jej chudým a řekněte si: „Ty bys měl mít přebytek tam, kde je Ježíš chudým?“ Oškliví se vám nějaký úkon ctnosti, jídlo, zápach? Přemozte se a přineste tu malou oběť! Milujete-li nějakou osobu trochu příliš něžně, vzdalte se od ní a jděte jí z cesty. Jestliže cítíte jakousi zvědavost něco vidět nebo slyšet nebo přirozený pud projevit své mínění nebo někam jít, odvráťte své oči, držte se v pozadí a zůstaňte v skrytosti! Máte-li však přirozený odpor proti nějakému předmětu nebo některé osobě, často tam zajděte a přemozte se!

62 Jste-li pravými přáteli Kříže, láska, která je vždy vynalézavá, vám dá najít stovky takových malých křížů, kterými se nepozorovaně můžete obohatit, aniž byste utrpěli škodu ješitností, která se tak ráda přimíchává k trpělivosti, s níž se snáší jiné znatelné kříže. Poněvadž jste byli Bohu věrni v malém, ustanoví vás Pán nad mnohým,¹⁷⁸ jak slíbil, tj. daruje vám mnoho milosti, pošle vám mnoho křížů a připraví vám také velkou slávu.¹⁷⁹

Poznámky:

- ¹ Anglické vydání začíná takto: „Protože mě božský Kříž drží v ústraní a brání mi, abych k vám mluvil osobně, nemohu a ani netoužím po tom, abych mluveným slovem pro vaše Sdružení vyjádřil pocity svého srdce ohledně vznešenosti svatého Kříže Kristova a zbožných cvičení v Ném.“
- ² Srov. Gal 6,14.
- ³ *Genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis*; srov. 1 Petr 2,9.
- ⁴ Srov. Flp 3,20.
- ⁵ Srov. 1 Petr 2,11.
- ⁶ Srov. Gn 35,18.
- ⁷ Srov. Jan 19,34.
- ⁸ Srov. Řím 6,2.8.11; 1 Petr 2,24.
- ⁹ Srov. Kol 3,3.
- ¹⁰ *Vivo iam non ego, vivit vero in me Christus*; Gal 2,20.
- ¹¹ Srov. Pť 6,23; 10,17; Jer 21,8.
- ¹² Srov. Pť 14,12; Srov. Mt 7,13–14.
- ¹³ *Vae, vae, vae, habitantibus in terra*; Zj 8,13.
- ¹⁴ *Separamini, popule meus*; srov. Nm 16,21; srov. Iz 52,11; srov. Zj 18,4.
- ¹⁵ Srov. Jan 17,9.
- ¹⁶ Srov. Jan 16,8–11.
- ¹⁷ Srov. Ž 1,1.
- ¹⁸ Srov. Iz 48,20; srov. Jer 50,8; 51,6.9.45; srov. Zj 14,8.
- ¹⁹ Srov. Jan 14,6.
- ²⁰ *Ipsum audite*; Mt 17,5; Lk 9,35; 2 Petr 1,17; srov. též Mk 9,7.
- ²¹ Mt 4,19; Mk 1,17.
- ²² Jan 8,12.
- ²³ Jan 16,33.
- ²⁴ Srov. Mt 6,24; Lk 16,13. Sv. Ludvík M. Grignion napsal tento List přátelům Kříže v poslední den svých exercicií. Praviděpodobně zde byl ovlivněn svým rozjímáním nad Exerciemi sv. Ignáce.
- ²⁵ Srov. Mt 25,33; odst. 8 a 9.

- ²⁶ Srov. Mt 25,33.
²⁷ Srov. Mt 7,13–14.
²⁸ Srov. Mt 19,28; 25,33.
²⁹ Srov. Jan 16,20.
³⁰ Srov. Řím 8,9.
³¹ Gal 5,24.
³² Srov. Řím 8,29.
³³ Řím 8,31.
³⁴ Jan 13,16; 15,20.
³⁵ Srov. 2 Kor 4,17; Srov. odst. 39 a 58.
³⁶ Srov. Mt 20,16; Lk 13,23.24.
³⁷ Srov. Mt 11,12.
³⁸ Srov. 2 Tim 2,5.
³⁹ Srov. 1 Kor 9,24.25.
⁴⁰ Srov. Iz 22,13; Mt 24,37–39; Lk 17,26–28; 1 Kor 15,32.
⁴¹ Gn 3,4.
⁴² Srov. 1 Kor 1,23.
⁴³ Srov. Iz 1,2; Flp 3,18.
⁴⁴ Jan 6,67.
⁴⁵ *Antichristi multi*; 1 Jan 2,18.
⁴⁶ *Následování Krista*, II, 11,1.
⁴⁷ Srov. Gn 3,6.
⁴⁸ Srov. Žid 12,2.
⁴⁹ Srov. 2 Petr 1,4.
⁵⁰ Mt 16,24; Lk 9,23.
⁵¹ Následující odstavce jsou komentářem těchto vět.
⁵² Srov. Mt 20,16; Lk 13,23.24; srov. též odst. 9.
⁵³ *Congregamini unus et unus*; Iz 27,12.
⁵⁴ Mt 13,11; Mk 4,11.
⁵⁵ 2 Mak 1,3.
⁵⁶ Srov. Mt 7,15; Jan 10,1.
⁵⁷ Srov. Flp 2,6–8.
⁵⁸ Srov. Ž 21,7.
⁵⁹ Ž 39[40],8; Žid 10,7.9.
⁶⁰ Ž 39[40],9.
⁶¹ Mdr 8,2.
⁶² Srov. Lk 12,50.
⁶³ Srov. Žid 12,2.

- ⁶⁴ Srov. Flp 2,6–8; též odst. 16.
- ⁶⁵ Srov. Lk 18,11.
- ⁶⁶ Př 31,10.
- ⁶⁷ Srov. Boudon, „Svaté cesty Kříže“, kniha 4, kap. 7: „Člověk musí být připraven nést kříž jakékoli velikosti.“
- ⁶⁸ Srov. Ef 3,18.
- ⁶⁹ Gal 6,14.
- ⁷⁰ *Imperium principatus eius super humerum eius*; Iz 9,6.
- ⁷¹ Srov. Ex 3,2.
- ⁷² Srov. Sk 5,41.
- ⁷³ Žid 10,31.
- ⁷⁴ *Quis novit potestatem irae tuae?*– Ž 89,11.
- ⁷⁵ *Iudicium sine misericordia* – Jak 2,13.
- ⁷⁶ Srov. Mt 5,26.
- ⁷⁷ Srov. Mt 12,36.
- ⁷⁸ Sv. Ludvík M. Grignion z Montfortu zde pravděpodobně naráží na „každý dluh, který jsme museli zaplatit“; Kol 2,14.
- ⁷⁹ *Calicem Domini biberunt et amici Dei facti sunt*.
- ⁸⁰ Srov. Gn 44,1–12.
- ⁸¹ *Potestis calicem bibere?* Mt 20,22, Mk 10,38.
- ⁸² *Oportet per multas tribulationes*; Sk 14,21.
- ⁸³ Srov. Mdr 3,11,12, Žid 12, 5–8, Zj 3,19.
- ⁸⁴ Srov. sv. Augustin, Kázání 31, De verbis Psalmi 125, 5,6.
- ⁸⁵ Srov. Žid 12,8.
- ⁸⁶ Srov. Boudon, op. cit., kn. 1, kap. 1: „Kříže jsou znamením vyvolení a dokonce vyvolení od Nejvyššího.“
- ⁸⁷ Srov. Boudon, op. cit., kn. 1, kap. 1: „Poznání Kříže je skryté tajemství.“
- ⁸⁸ Srov. 1 Kor 1,23.
- ⁸⁹ 1 Kor 2,2.
- ⁹⁰ Srov. Mt 11,25, Lk 10,22.
- ⁹¹ Srov. 1 Kor 6,15, 12,27, Ef 5,30.
- ⁹² Srov. Mt 14,65, Jan 18,22, 19,3.
- ⁹³ Srov. Mt 8,22; Lk 9,58.
- ⁹⁴ Srov. Boudon, op. cit., kn. 1, kap. 4: „Člověk musí nutně kráčet cestou Kříže.“

- ⁹⁵ Životopisci sv. Kateřiny Sienské znají příběh o dvou korunách (srov. její život podle Jörgensena). Obrazy sv. Kateřiny ji představují s trnovou korunou.
- ⁹⁶ Srov. 1 Kor 6,19.
- ⁹⁷ 1 Petr 2,5.
- ⁹⁸ Srov. Zj 21; 2,10; též Hodinka čety ze slavnosti Posvěcení chrámu.
- ⁹⁹ Iz 41,16; Jer 15,7; Mt 3,12; Lk 3,17.
- ¹⁰⁰ Srov. 1 Petr 1,7.
- ¹⁰¹ Žid 12,29; srov. Dt 4,24; 9,3.
- ¹⁰² Srov. Ex 3; 2,3.
- ¹⁰³ Srov. Ž 37,20; 67,2.
- ¹⁰⁴ Žid 12,1.
- ¹⁰⁵ Srov. Gn 4,4.8.
- ¹⁰⁶ Srov. Gn 12,1–9.
- ¹⁰⁷ Srov. Gn 19,1,17.
- ¹⁰⁸ Srov. Gn 25,27; 27,41.
- ¹⁰⁹ Srov. Tob 2,9–11.
- ¹¹⁰ Srov. Job, kap. 1 a 2.
- ¹¹¹ Žid 12,2.
- ¹¹² Lk 24,26.
- ¹¹³ Srov. Lk 2,35.
- ¹¹⁴ Srov. 1 Král 6,12.
- ¹¹⁵ Srov. Mt, 27,32; Mk 15,21.
- ¹¹⁶ Srov. Mt 27,38; Mk 15,27.
- ¹¹⁷ Srov. Gn 3,18.
- ¹¹⁸ Srov. Iz 51,17; Mt 20; 22; 23.
- ¹¹⁹ Srov. Mt 11,30.
- ¹²⁰ Srovnání pochází od sv. Augustina a sv. Bernarda.
- ¹²¹ Srov. Sir 34,9.
- ¹²² *Následování Krista*, III, 5,7.
- ¹²³ Srov. *Následování Krista*, I, 25,3.
- ¹²⁴ Srov. Lk 21,15.
- ¹²⁵ Srov. odst. 32, pozn.
- ¹²⁶ Srov. sv. Jan Zlatoústý, *Monitum in homiliis de gloria in tribulationibus*. Mezi svatými, kteří vyjádřili totéž smýšlení, je sám sv. Ludvík M. Grignon, jehož největším utrpením bylo být bez utrpení. Jeho proslulé zvolání: „Jaký kříž

je žádný kříž!“, které pronesl, když se jeho misie ve Ver-
toute v roce 1708 setkala s úspěchem, jej přesně charakteri-
zuje a opravňuje ho, aby byl přidružen k výše uvedeným
svatým.

¹²⁷ Srov. Jak 1,2.

¹²⁸ Srov. Dopisy, 13.

¹²⁹ Srov. 1 Kor, kap. 1 a 2. V sv. Ludvíkovi M. Grignonovi zde
vlastním způsobem zaznívají myšlenky rozvedené sv. Pav-
lem v těchto dvou kapitolách.

¹³⁰ Sv. Ludvík M. Grignon zde shrnuje inspirovaná slova sv.
Jana Chrysostoma, jak jsou vyjádřena v jeho kázáních.

¹³¹ Sv. Ludvík M. Grignon v odst. 37 téměř doslovně cituje
Boudona.

¹³² Srov. Sk 12,3–7.

¹³³ Srov. 2 Kor 12,2.

¹³⁴ Srov. Mt 16,19.

¹³⁵ Flp 2, 9,10.

¹³⁶ Srov. 2 Kor 4,17nn.

¹³⁷ Mt 16,24, Lk 9,23.

¹³⁸ Mk 7,37.

¹³⁹ 1 Kor 8,13.

¹⁴⁰ Mt 15,14.

¹⁴¹ Ž 50,14.

¹⁴² Lk 11,13.

¹⁴³ Ž 50,12.

¹⁴⁴ Srov. Mdr 7,14.

¹⁴⁵ Jak 1,5,6.

¹⁴⁶ 1 Petr 5,6.

¹⁴⁷ 1 Kor 1,29.

¹⁴⁸ Sv. Ludvík M. Grignon má často na mysli tuto „zkaženost“,
která do nás vstupuje hříchem (srov. odst. 51; *O pravé ma-
riánské úctě* 78, 79, 83, 173 atd.)

¹⁴⁹ Srov. Ž 30,21.

¹⁵⁰ Srov. 2 Kor 12,7.

¹⁵¹ Srov. Sk 8,9.

¹⁵² Sv. Ludvík M. Grignon napsal báseň o dvaadvaceti slokách,
která pojednává o díkůvzdání Bohu za kříže, které nám
přicházejí do cesty.

- ¹⁵³ Srov. č. 47.
¹⁵⁴ Lk 22,42.
¹⁵⁵ Ž 83,3.
¹⁵⁶ Lk 22,42.
¹⁵⁷ Lk 1,38.
¹⁵⁸ Ž 56,8; 107,2.
¹⁵⁹ Srov. Job 2,7.8.
¹⁶⁰ Lk 16,15.
¹⁶¹ Job 2,3.
¹⁶² Srov. 2 Král 19,35. Sv. Ludvík M. Grignion pravděpodobně
 naráží na úryvek, kde se říká, že vyšel anděl Páně a pobil
 v asyrském táboře sto osmdesát pět tisíc mužů.
¹⁶³ Srov. Lk 21,18.
¹⁶⁴ Srov. Job 1,13–22.
¹⁶⁵ Srov. 2 Sam 16,5–14.
¹⁶⁶ Srov. Mdr 8,1.
¹⁶⁷ Modlitba na cestu
¹⁶⁸ Pláč 1,12.
¹⁶⁹ Srov. Gal 3,1.
¹⁷⁰ Srov. 1 Petr 4,1.
¹⁷¹ Srov. Ef 6,11–18.
¹⁷² Srov. Žid 11,24–26.
¹⁷³ Srov. Ž 68,8.
¹⁷⁴ Srov. 1 Kor 4,9.13.
¹⁷⁵ Srov. 2 Kor 4,17. Též č. 9 a 39.
¹⁷⁶ Srov. Zj 2,7.
¹⁷⁷ Srov. Boudon, cit. dílo, 4. kn., 6. kap.: „Musíme přijímat
 kříž s radostí a vděkem.“
¹⁷⁸ Mt 25,21; Mk 10,30.
¹⁷⁹ Je tohle skutečně konec listu? Přirozeně by zde mohl kon-
 čit. Dalin, jehož text jsme převzali, končí s několika tečka-
 mi, což působí dojmem, že má něco následovat. Quéard
 ve svém spise „Prozřetelnostní posláni ctihodného Mont-
 forta“ píše na straně 357: „Je s politováním, že konec toho-
 to vynikajícího poučení o Kříži se ztratil.“ Protože nemáme
 původní spis, nebo dokonce ani první vydání, nemůžeme
 vědět, zda je text úplný, nebo nikoli.

Obsah

OKRUŽNÍ LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE	7
I. Úkol přátel Kříže	7
II. Jste opravdu přáteli Kříže?	10
III. Dvě strany	11
IV. Výzva Ježíše Krista	13
V. Obsah slov Ježíše Krista	14
VI. Bez utrpení nelze být Božím přítelem	21
VII. Ve vědě Kříže jsou obsaženy všechny vědy	22
VIII. Nebeský Jeruzalém z broušených kamenů	25
IX. Příklad všech spravedlivých	26
X. Chtěj nechtěj – kříži neujdeš	27
XI. Sladkost Kříže	29
XII. Kříž je nejvyšším vyznamenáním	31

Sv. Ludvík Maria Grignion z Montfortu

LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

Vydala a vytiskla Matice cyrilometodějská s.r.o.
jako svou 443. publikaci.

Vydání první.

Typografické zpracování a sazba ing. Pavel Slimařík
Olomouc 2000

ISBN 80-7266-062-4

SV. LUDVÍK MARIA GRIGNION
Z MONTFORTU

LIST PŘÁTELŮM KŘÍŽE

„Bez přijetí utrpení nelze být přítelem Božím. Honosíme-li se tím, že jsme děti Boží, přijímejme tedy s ochotou také rány, které nám dobrý Otec dal a v budoucnu ještě dá, neboť on trestá všechny své děti. Nepatříme-li k počtu milovaných dětí, pak patříme podle slov sv. Augustina k počtu zavržených. Kdo se na tomto světě nestává poutníkem a cizincem, nebude se ani na onom světě radovat jako občan nebeský. Jestliže nám Bůh Otec nepošle občas nějaké dobré kříže, je to důkaz, že na nás nemyslí a hněvá se na nás. Dívá se na nás jako na cizince, kteří jsou mimo jeho dům, jako na nevlastní děti.”

Tak a podobně vede sv. Ludvík k přijetí tajemství kříže v této malé publikaci, která je nádherným protějškem jeho díla O pravé mariánské účtě.

